

บันทึก

เรื่อง ขอรื้อเกี่ยวกับคำสั่งตามมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค

พ.ศ.๒๕๒๒ (คำสั่งห้ามขายสินค้าเป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๓๖ วรรคสาม

มีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคหรือไม่)

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๑๐๙/๑๕๓๘ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๒๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีปัญหาในการตีความมาตรา ๓๖^๑แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๒๒ ว่า คำสั่งห้ามขายสินค้าเป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๓๖ วรรคสาม มีบทกำหนดโทษหรือไม่ ปัญหานี้ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคได้พิจารณา มาตรา ๕๖^๒ ซึ่งเป็นบทกำหนดโทษของมาตรา ๓๖ แล้ว มีความเห็นว่า มาตรา ๕๖ อาจตีความได้เป็น ๒ นัย คือ

๑. คำสั่งห้ามขายที่อ้างถึงในมาตรา ๕๖ อาจหมายถึงเฉพาะคำสั่งห้ามขายตามวรรคสองของมาตรา ๓๖ เนื่องจากมาตรา ๕๖ เป็นบทบัญญัติที่มีโทษทางอาญา จึงต้องตีความโดยเคร่งครัด

๑ มาตรา ๓๖ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าสินค้าใดอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค คณะกรรมการอาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้านั้นได้ ถ้าผู้ประกอบธุรกิจไม่ดำเนินการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าหรือดำเนินการล่าช้าโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร คณะกรรมการจะจัดให้มีการพิสูจน์โดยผู้ประกอบธุรกิจเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายก็ได้

ถ้าผลจากการทดสอบหรือพิสูจน์ปรากฏว่าสินค้านั้นอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค และกรณีไม่อาจป้องกันอันตรายที่จะเกิดจากสินค้านั้นได้โดยการกำหนดฉลากตามมาตรา ๓๐ หรือตามกฎหมายอื่น ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งห้ามขายสินค้านั้น และถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจเปลี่ยนแปลงสินค้านั้นภายใต้เงื่อนไขตามที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้ ในกรณีสินค้านั้นไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้หรือเป็นที่สงสัยว่าผู้ประกอบธุรกิจจะเก็บสินค้านั้นไว้เพื่อขายต่อไป คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจทำลายหรือจัดให้มีการทำลายโดยผู้ประกอบธุรกิจเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายก็ได้

ในกรณีจำเป็นและเร่งด่วน ถ้าคณะกรรมการมีเหตุที่น่าเชื่อว่า สินค้าใดอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งห้ามขายสินค้านั้นเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะได้รับการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง

การสั่งห้ามขายสินค้าตามวรรคสองและวรรคสาม ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๒ มาตรา ๕๖ ผู้ประกอบธุรกิจผู้ใด ขายสินค้าที่คณะกรรมการสั่งห้ามขายเพราะสินค้านั้นอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคตามมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้ประกอบธุรกิจนั้น เป็นผู้ผลิตเพื่อขายหรือเป็นผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขาย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๒. คำสั่งห้ามขายที่อ้างถึงในมาตรา ๕๖ อาจหมายถึงได้ทั้งคำสั่งห้ามขายตามวรรคสองของมาตรา ๓๖ และคำสั่งห้ามขายเป็นการชั่วคราวตามวรรคสามของมาตรา ๓๖ เนื่องจากมาตรา ๕๖ บัญญัติเพียงว่า “...สิ่งห้ามขาย.....ตามมาตรา ๓๖...” มิได้บัญญัติว่าเป็นคำสั่งห้ามขายตามมาตรา ๓๖ วรรคใด จึงอาจหมายถึงคำสั่งห้ามขายตามมาตรา ๓๖ ทั้งมาตรา

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคตระหนักว่า มาตรา ๕๖ เป็นบทกำหนดโทษ จำต้องตีความโดยเคร่งครัด แต่การตีความตามนัยแรกอาจจะมีผลให้ไม่อาจบังคับใช้อำนาจตามมาตรา ๓๖ วรรคสามได้ และคงจะมีใช้เจตนารมณ์ของกฎหมายที่จะป้องกันอันตราย อันอาจเกิดขึ้นได้ในกรณีจำเป็นและเร่งด่วน ดังนั้น จึงขอหารือว่า การตีความตามนัยที่สอง จะเป็นการตีความที่ถูกต้องหรือไม่ประการใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้พิจารณาเรื่องนี้แล้ว มีความเห็นดังนี้

เนื่องจากอำนาจในการออกคำสั่งห้ามขายสินค้าเป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๓๖ วรรคสาม^๓แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๒๒ เป็นอำนาจของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ส่วนสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นเพียงส่วนราชการในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี^๔ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในงานธุรการของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเท่านั้น ฉะนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกาจะพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายในปัญหาข้อนี้แก่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค โดยผ่านทางกรมที่มีหน้าที่รับผิดชอบในงานธุรการของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งนี้ ตามนัยข้อ ๓ (๔)^๕ แห่ง

^๓โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

^๔พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๑๙ บัญญัติว่า

“มาตรา ๑๙ ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคขึ้นในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี”

พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๒๓ มาตรา ๔ บัญญัติว่า

“มาตรา ๔ ให้แบ่งส่วนราชการสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี ดังนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๙) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

๑.ล๑

๑.ล๑

“ข้อ ๓ กรรมการร่างกฎหมายจะพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายแก่บุคคลดังต่อไปนี้

(๑) คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรี

(๒) กระทรวง ทบวง กรม

(๓) รัฐวิสาหกิจ

(๔) คณะกรรมการซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะเรื่อง โดยผ่านทางกระทรวง ทบวง กรม ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในงานธุรการของคณะกรรมการนั้น ๆ

(๕) ผู้ว่าราชการจังหวัด เฉพาะปัญหาตามกฎหมายที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ต้องปฏิบัติหรือรับผิดชอบ

ระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายของกรมการร่างกฎหมาย พ.ศ.๒๕๒๒ ดังนั้น ข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคในปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวจึงไม่อยู่ในข่ายที่คณะกรรมการกฤษฎีกาจะพิจารณาให้ความเห็นได้

(ลงชื่อ) อมร จันทสมบุรณ์
(นายอมร จันทสมบุรณ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๒๗

(๖) คณะผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือประธานสภาท้องถิ่น เฉพาะปัญหาตามกฎหมายที่คณะผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือประธานสภาท้องถิ่นมีหน้าที่ต้องปฏิบัติหรือรับผิดชอบ

(๗) ผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีเห็นสมควรให้ขอความเห็นทางกฎหมายเป็นการเฉพาะราย